

Historia Nagrody

W roku 2003, wkrótce po śmierci poetki, aktorki i podróżniczki **Stanisławy Zawiszanki**, zrodziła się idea powołania nagrody literackiej jej imienia. Wtedy to **Remigiusz Grzela** pisał: *Zaczęłam myśleć o ustanowieniu przy Salonie Promocji Talentów Nagrody im. Stachy Zawiszanki dla najbardziej odważnego debiutu poetyckiego. Stacha stale debiutowała. Stale zaczynała coś nowego. W wieku 75 lat zadebiutowała jako poetka (...). Była młodzieńcza. Odważna. Kochała życie. Poza tym łączyła różne sztuki – teatr, literaturę, malarstwo, muzykę. Ideą Salonu również jest łączenie sztuk. Swój pomysł przedstawiłem kilku przyjaciołom Stachy – artystom i przyjęli go z dużym entuzjazmem. (...) Myślę, że właśnie nagroda poetycka mogłaby stworzyć nową jakość. Szczególnie, że przeznaczona byłaby dla debiutujących poetów. Każdego roku wychodzi w Polsce mnóstwo tomików, o których się nie wie. Taka nagroda mogłaby pomóc wskazać kilka najistotniejszych. (...) Marzę, by statuetka miała formę dżonki. Stacha kochała dżonki, malowała je w Wietnamie, kiedy zabroniono Jej fotografować. Później malowała je z pamięci. W listach do przyjaciół podpisywała się: „Dżonka”. Prosiła, by tak do niej mówić.*

Zainteresowanie ową inicjatywą wyraził **Wojciech Kucharski**, dyrektor programowy Fundacji NADwyraz. W roku 2005, przekonani o słuszności podejmowanych działań, ustanowiliśmy Dżonkę. Nagrodę Literacką im. Stachy Zawiszanki. Za cel przyjęliśmy pamięć o życiu i twórczości Stanisławy Zawiszanki oraz uhonorowanie osiągnięć najodważniejszych poetów młodego pokolenia. Podejmując się ustanowienia nagrody literackiej o charakterze ogólnopolskim i wierząc w jej powodzenie, mieliśmy świadomość zarówno trudności, jakie wiążą się z jej zaistnieniem w środowisku poetyckim, jak i tego, że spośród licznych, pojawiających się każdego roku, tytułów, wybór tego najistotniejszego okaże się niezwykle trudnym zadaniem.

Do grona Kapituły zaprosiliśmy znawców i twórców polskiej kultury, a także przyjaciół Stanisławy Zawiszanki: **Izabellę Cywińską, Martę Fox, Hannę Marię Gizę-Tomann, Tadeusza Górnego, Martę Kucharską, Krystiana Lupe, Annę Lutosławską, Józefa Opalskiego**. Znamienne, że od razu mogli oni odpowiedzieć pozytywnie na nasz apel, wykazując zarówno chęć uczczenia Stanisławy Zawiszanki, jak i zaangażowanie się w wyłanianie najbardziej utalentowanych poetów, co pokazuje, że wydarzenia na niwie polskiej poezji współczesnej leżą w kręgu ich zainteresowań.

Spełniło się także marzenie inicjatora Nagrody. Statuetkę w kształcie dżonki wykonał krakowski artysta **Andrzej Krawczak**. Ma ona przypominać o zauroczeniu Patronki wietnamskimi łodziami-domami i jednej z jej wielkich pasji, jaką były podróże na Wschód.

Pierwszą Dżonkę jednogłośnie postanowiono przyznać poecie należącemu do grona twórców buntu i niezgody – **Krzysztofowi Siwczykowi**, doceniając jego wkład w wytyczenie nowych

szlaków współczesnej poezji. Uroczystość wręczenia Nagrody odbyła się 29 października 2005 roku, podczas Targów Książki w Krakowie, dzięki wsparciu **Joanny Sułek** – ówczesnej komisarz Targów. Niebawem zwycięzca dołączył do grona Kapituły. Zainteresowanie, z jakim spotkało się nasze przedsięwzięcie spowodowało, że Dżonka wpisała się na stałe w jesienny kalendarz krakowskich wydarzeń kulturalnych, a jej przyznawaniu, dzięki życzliwości obecnej komisarz – **Katarzyny Popieluch-Kmieciak** – niezmiennie patronują krakowskie Targi Książki.

Dżonkę 2006 otrzymała **Joanna Wajs**, za *Sprzedawców kieszonkowych lusterek*. Kapituła wyróżniła także *Ziarno niepokoju* autorstwa **Joanny Jopek**.

Rok 2007 przyniósł nagrodę dla **Tomasza Pułki**, autora *Rewersu*, a wyróżniono tomik *Mumu humu* **Marcina Orlińskiego** oraz *Trio* i *Zimne zabawki* **Piotra Kuśmirka**.

W roku 2008 nasze zaproszenie do współpracy przyjął, obchodzący jubileusz 90-lecia działalności, Związek Artystów Scen Polskich. Dla gości Targów, wspólnie z krakowskim oddziałem ZASP-u, przygotowaliśmy gablotkę wystawową, w której znalazły się m.in. statuetka Dżonki, tomiki poezji Stanisławy Zawiszanki oraz książki innych aktorów. Galę finałową swoją obecnością zaszczycił przedstawiciel Prezydium Zarządu Głównego Związku **Krzysztof Górecki**, aktor filmowy i teatralny, który wręczył Dżonkę 2008 autorowi nagrodzonego *punctum* – **Michałowi Murowanieckiemu**. Wyróżnienia otrzymali: **Marcin Orliński**, za *Mumu humu* i przygotowywaną *Paradę drezyn* oraz **Szczepan Kopyt**, za *[yass]* i *[yass]* / *możesz się czuć bezpiecznie*.